

fo 5em

16- Nozdr.

2023 y 2/3 beriseton OAK.

ISSN: 2181-3558

«SCIENCE AND RESEARCH»

JOURNAL

OF INTEGRATED EDUCATION
AND RESEARCH

INTEGRATSIYALASHGAN

TA'LIM VA TADQIQOT JURNALI

ЖУРНАЛ ИНТЕГРИРОВАННОГО

ОБРАЗОВАНИЯ И ИССЛЕДОВАНИЙ

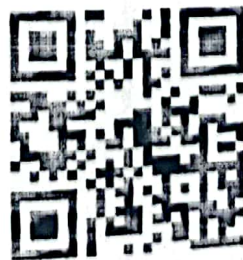
**THE JOURNAL OF
INTEGRATED
EDUCATION AND
RESEARCH**

ISSN 2181-3558

VOLUME 2, ISSUE 10

COLLECTION B

OCTOBER 2023

MUNDARIJA

*B: Falsafa. Filologiya. Pedagogika. Psixologiya. Metodika. San'atshunoslik.
Sotsiologiya. Islomshunoslik. Iqtisod. Yuridik fanlari*

Umarov Z.A., Axmedov Sh.F. Xalqaro to'lov tizimlari, hisob-kitoblarni o'tkazishning o'ziga xos jixatlari	2
Abdullayeva D., Saydazimov J.K. Rabin-Karp algorithm in algorithms.....	13
Тораходжаева И.Д. Ўзбекистон республикасининг жаҳон савдо ташкилотига аъзо бўлишидан кутилаётган натижалар	18
Isroilov B.Q. Tijorat banklarida auditorlik dalillari va ularni olish uslibiyotini takomillashtirish.....	23
Asadova S.A. Adolat ijtimoiy-falsafiy kategoriya sifatida	30
Anarova Sh.A., Shokirov D.A. Murakkab kesimli i-sterjenlarning afzalliklari va kamchiliklari	33
Рүзнев Ж. Инновацион тафаккур эволюциясининг ижтимоий-фалсафий жиҳатлари	36
Jo'rayev F.D. A model approach to long-term forecasting of electricity supply	41
G'aniyev S.Sh., M.F.Xo'jaxonova, Sh.I.Xo'jaxonov Veterinariya sanitariya ekspertizasi laboratoriyalarida bozor hududidagi asal sifatini undagi suv miqdori bo'yicha baholash	46
Amonova Z.U., Nematova T.A. Amaliy bezak san'ati orqali ot – kutyur yaratish va estetik dunyoqarashni shakllantirish	49
Xamidova G.X., Rajabova D. Dasturlardan foydalanishning ahamiyati va zarurati	52
Aripova Sh.Dj. Veterinariya va chorvachilik tizimidagi hamkorlikni rivojlantirishda tarjimonlik sohasining o'rni	59
Хикматова Д.П. Развитие речевой культуры студента в современном образовательном пространстве.....	62
Teshayeva E.R. Kompyuter dasturiy vositalar orqali maktabgacha yoshdagi bolalarni bilish kompetensiyalarini shakllantirish metodikasini takomillashtirish	66
Жабборов Б.И., Шаменова Н.Ш. Очиг уруғлиларнинг табобатдаги аҳамияти	70
Гафарова С.М., Халилова Ф.М. Канакунжут (oleum ricini) ўсимлигининг ўзига хос хўсусиятлари	73
Yadgarova O.I., Salimova S.X. Insonning ruhiy holatini o'rganishda proyektiv metodlarning ahamiyati.....	76
Султонов П.С., Зоиров Л.О. "Геология фанлари тарихи" курсининг моҳияти ва уни ўқитиш зарурияти	80

Фойдаланилган адабиётлар рўйхати

1. Сафарова З. Т., Фармонова О. С. К. Медоносные растения Узбекистана //Scientific progress. – 2022. – Т. 3. – №. 1. – С. 1083-1084.
2. Сафарова З., Кенжаева Н. ЛЕКАРСТВЕННЫЕ РАСТЕНИЕ КАК КОРМОВАЯ ДОБАВКА ДЛЯ ДОМАШНЕЙ КУРИЦЫ //Development and innovations in science. – 2022. – Т. 1. – №. 15. – С. 77-78.
3. Djabborov Bakhtiyor Iskandarovich. THE ROLE OF MINERAL FERTILIZERS IN THE CULTIVATION OF MEDICINAL PLANTS
4. Попов А.П. Лесные целебные растения. – М.Лесная промышленность, 1973. - С. 52-55, 136-138.
5. Атлас ареалов и ресурсов лекарственных растений СССР/ Под ред. П.С. Чикова – М.: Медицина - 1976. - С. 310.
6. Вилламо Х. Косметическая химия. - М.: Мир, 1990. - С. 52.

ОЧИҚ УРУҒЛИЛАРНИНГ ТАБОБАТДАГИ АҲАМИЯТИ

Жабборов Бахтиёр Искандарович
БухДУ Ботаника ва ўсимликлар
физиологияси кафедраси катта
ўқитувчиси
+99897 3023272

Шамсиева Нилуфар Шавкат қизи
БухДУ. Биология таълим йўналиши
4 босқич талабаси
+99888 300 12 27

Очиқ уруғлиларнинг табиатдаги аҳамияти жуда катта. Бу уларнинг кенг тарқалиши, уруғларнинг озуқавий қиймати ва ёғочнинг ажойиб сифати билан боғлиқ. Шунингдек, улар карбонат ангидрид миқдорини камайтирадиб шох-шаббаларининг кўплиги туфайли фотосинтез жараёни жадал боради ва атмосферани кўп миқдорда кислород билан таъминлайди. Улар кенг худудларни эгаллаб, кўплаб ҳайвонлар учун қулай яшаш жойларини яратадиган аралаш ва игнабаргли ўрмонларни ҳосил қилади. Ҳайвонот дунёси биохилма-хиллигини сақлаш учун улар ҳосил қиладиган ўрмонлар жуда катта аҳамиятга эга.

ҚАРАҒАЙДОШЛАР — очик уруғлилар типига мансуб оила. Игнабаргли дарахт ва буталардан ташкил топган. Қарағайдошларнинг уруғчи куббалари кичик коповчи ва катта тангача барглардан иборат. Кубба етилгач, ёғочланади. У бутунлигича ёки бўлиниб тўкилади. Кўпчилик турлари чангида иккита хаво пуфакчалари бор. Уруғлари канотли, уруғ куртаклари эса тесқари. Уруғчи ва чангчи куббалари доимо бир ўсимликнинг ўзида жойлашади. 2000 дан ортиқ турни ўз ичига олган 9 туркуми бор. Кўпчилик турлари Шимолий ярим шарнинг ўрта минтақасида тайга ўрмонларини ҳосил қилади. Ўзбекистонда қарағай, қора қарағай, тилоғоч, пихта ва кедр каби туркумларнинг бир неча турлари учрайди. Тошкент ва бошқа шаҳар кўчаларида айрим турлари декоратив ўсимлик сифатида ўстирилади.

Очиқ уруғлиларга асосан арча, қарағай, кедр, қорақарағай, гингко билоба каби бир қатор ўсимликлар киради. Баъзи очик уруғлилар дориворлик хусусиятларини намоён қилади, уларнинг бу хусусиятларидан халқ табobati билан бирга замонавий тиббиётда ҳам фойдаланилади. Қуйида тиббиёт саноатида қўлланиладиган бир нечта очик уруғлилар билан танишиб чиқамиз.

Қарағай дарахти. Тиббиётда куртакларидан, куббалари ёки игналардан тайёрланган сув ва спиртли экстрактлар қўлланилади. Қарағай асосидаги дорилар бронхит, пневмония, сил каби бир қатор касалликларни даволашда

ишлатилади. Шулар билан бир қаторда ундан турли тери касалликларида, дерматология соҳасида ҳам фойдаланилади.

Қарагай ажойиб табиий шифокор. Доривор мақсадларда қарагайнинг игналари, очилмаган баҳор куртаклари ишлатилади. Уларда ефир мойи, катронлар, крахмал, танинлар, С, В, К, Р витаминлари, каротин мавжуд. Қарагай куртакларининг қайнатмаси нафас йўллари эпителиясининг секретор фаоллигини рағбатлантириш, балғамнинг ёпишқоқлигини камайтириш, кирпикли эпителия функциясини рағбатлантириш орқали балғам кўчирувчи сифатида ишлайди. Бундан ташқари, қарагай куртаклари диуретик, гемостатик, яллиғланишга қарши, дезинфекцияловчи таъсирга эга. Қарагай игналаридан тайёрланган препаратлар балғам кўчирувчи, микробларга қарши, дезинфекцияловчи, диуретик, цинга (искорбит)га қарши, оғрик қолдирувчи хусусиятларга эга. Шунингдек қарагай препаратлари диуретик, сафро ҳайдовчи, яллиғланишга қарши восита сифатида ишлатилади. Буйрақлар кўкрак ва диуретик тўпламларнинг бир қисмидир. Қарагай куртакларининг дамламаси, инфузиони ва дамламаси бронхит, пневмония, ярали-буйрак ва ўт қопи тош касалликлари учун оғиз орал қабул қилинади. Чой қуйидагича тайёрланади: 10 стакан қайноқ сув учун 1 г куртаклари дамланади ва 2 чой қошиғидан кунига 3 ичилади.

Шунингдек бу ўсимликнинг витаминлилик хусусиятлари ҳам жудамашхур. Фойдали ванналар қабул қилиш учун уларнинг экстрактларидан фойдаланилади.

Халқ таъбиотида қарагай куртаклари қайнатмаси сурункали тошмалар, сурункали бронхит, ревматизм учун ишлатилади, куртакларининг сувли қайнатмасининг буғлари нафас олиш учун ишлатилади. Баъзида куртакларининг спиртли дамламаси антитуберкулез восита сифатида ишлатилади.

Қарагайнинг қуритилган сариқ чағлари умрни узўйтириш ва ёшартириш хусусиятига эга. Қарагай новдалари витамин С га жуда бой, уларнинг дамламаси ва қайнатмасидан турличимликлар тайёрлашда ҳам кенг фойдаланилади.

Можжевельник- бу ўсимлик ҳам Ўзбекистоннинг барча вилоятларида ўстирилади. Халқ таъбиотида унинг меваларидан балғам кўчирувчи, сийдик ҳайдовчи, хазм жараёнининг кўзгатувчи ва яхшиловчи восита сифатида фойдаланилади. Можжевельник асосидан тайёрланган препаратлар нефрит, сурункали нефрит, пиелонефрит, цистит ва утурли шишларда ишлатилади. Меваси (куббалари) бўғим оғриқлари, камқонлик, жигар касалликлари, подагра ва бир қатор касалликларда қўлланилади.

Туя- бу ўсимлик ўзининг жой танламаслиги билан бошқа турларидан фарқ қилади. дориворлик хусусиятлари ҳам бошқаларидан қолишмайди. Унинг куббалари ва ёш новдалари, баргларида тайёрланган дамламалар яллиғланишлар, ЎРВИлар, ЎРК, болалар аденоиди, вазомотор ринит, простатит, простата аденомаси, қистит, трихомонад кальцит, папиломаларни даволаш, кондилома ва сўғалларни туширишда кенг қўлланилади.